Pelastakaa Lapset - Rädda Barnen
Save the Children

Eduskunnan lakivaliokunnalle

Viite: Lakivaliokunta torstai 20.4.2017 klo 10.00 asiantuntijakuuleminen

Asia: KAA 3/2016 vp Äitiyslaki

Pelastakaa Lapset ry katsoo, että yhteiskunnan on huolehdittava jokaisen lapsen oikeusturvasta ja edistettävä lasten välistä yhdenvertaisuutta. YK:n lapsen oikeuksien sopimuksen mukaan lapsia ei saa laittaa eriarvoiseen asemaan hänen vanhempiinsa liittyvän syyn johdosta (artikla 2).

Nyt käsiteltävänä olevassa äitiyslakialoitteessa ehdotetaan lainsäädäntöä uudistettavaksi niin, että naisparille hedelmöityshoidoilla syntyvän lapsen juridinen suhde molempiin vanhempiinsa voitaisiin vahvistaa lain nojalla ilman tarvetta perheen sisäiseen adoptioon. Tällainen käytäntö on voimassa kaikissa muissa Pohjoismaissa ja lukuisissa muissa Euroopan maissa.

Katsomme, että lapsen oikeusturva paranisi huomattavasti, jos hänen juridinen suhteensa molempiin vanhempiinsa olisi selvä jo syntymästä lähtien. Lapsen edun toteutuminen varmistettaisiin mahdollistamalla se, että kahden henkilön yhteisellä päätöksellä hedelmöityshoitojen avulla hankkimalle lapselle voidaan lähtökohtaisesti aina vahvistaa kaksi oikeudellista ja elatusvelvollista vanhempaa.

Nykyisin lapsi saa oikeuden toiseen vanhempaansa vasta, kun perheen sisäinen adoptio on vahvistettu. Tähän voi mennä useita kuukausia, sillä adoptioneuvonta adoptiolain mukaisesti edellyttää adoptioneuvontaa sekä tuomioistuinprosessin. Adoptiotyössämme saadun kokemuksen mukaan adoptioprosessi näissä tilanteissa on kuitenkin yleensä turha, resursseja niin kunnalta kuin tuomioistuimelta vievä prosessi. Tilanteeseen, jossa perheeseen on syntymässä lapsi kahden aikuisen yhteisestä tahdosta, ei adoptioprosessia ole tarkoitettu.

Lapsen edun näkökulmasta Pelastakaa Lapset pitää hyvänä, että lakia sovelletaan vain tilanteisiin, joissa lapsi on hankittu naisparin kummankin osapuolen suostumukseen perustuvalla hedelmöityshoidolla. Lapsen oikeus alkuperäänsä varmistetaan parhaiten, kun lapsi saa alkunsa hedelmöityshoitoklinikalla, joka

huolehtii sukusolun luovuttajaa koskevien tietojen luovuttamisesta luovutusrekisteriin.

Pelastakaa Lapset pitää hyvänä myös, että lakialoite sisältää säännöksiä kansainvälisyksityisoikeudellisista tilanteista. Niiden avulla on mahdollista selkeyttää ulkomailla syntyneen lapsen oikeudellista asemaa Suomessa. Asuinpaikkaperiaatteen soveltaminen sijaissynnytystapauksissa vaikuttaa tarkoituksenmukaiselta.

Helsingissä 19.4.2017

Pelastakaa Lapset ry

Hanna Markkula-Kivisilta
pääsihteeri

Tiina Tammi
järjestölakimies